

Luomuviljelyyn siirtyminen on maatalousutopiaa

(Helsingin Sanomat 28.12.2010)

”Maailman elintarviketuotannon riittävä lisääminen on tulevan maatalouspolitiikan tärkein tehtävä.”

Markus Kröger kirjoitti HS:n Vieraskynässä 24.12., että maataloudessa pitäisi siirtyä luomuviljelyyn, joka tarjoaa runsaasti työpaikkoja ja säästää ympäristöä. Ajatus on sinänsä kaunis, mutta on ikävä kyllä melkoista utopiaa.

Maailmassa on ennusteiden mukaan yhdeksän miljardia ihmistä vuonna 2050. Jotta näin suuri väestömäärä pystyttäisiin edes kohtuullisesti ruokkimaan, tulisi maailman elintarviketuotannon lisääntyä FAO:n mukaan puolitoistakertaiseksi jo seuraavan parinkymmenen vuoden aikana. Se on mahdollista vain merkittäväällä uuden viljelysmaan käyttöön otolla tai tuotannon huomattavalla tehostamisella. Mahdollisuudet laajaan pellonraivaukseen ovat varsin rajalliset, paitsi ehkä tropiikin sademetsissä. Niihin ei ilmasto- eikä muistakaan syistä pitäisi enää koskea. Nykyisenkin viljelyalan säilyttäminen tuottavana on ilmeisesti vaikeutumassa.

JOS ILMASTONMUUTOS tapahtuu alan tutkijoiden käsityksen mukaisesti, laajenee subtrooppinen korkeapaine maailman tärkeimpien viljelyalueiden ylle aiheuttaen kuivuutta ja satotason laskua. Muiden muassa Australian pitkäaikainen ja Etelä-Venäjän viime kesän katastrofaalinen kuivuus ovat tästä jo näyttönä. Niiden seurauksena viljan maailmanmarkkinahinnat hypähtivät korkealle, mitä viljamarkkinoille ilmaantunut spekulointi on vielä lisännyt.

Näyttäkin siltä, että lähes ainoa tie maapallon väestön ravinnonsaannin edes jonkinlaiseen turvaamiseen edellyttää tuotannon merkittävää tehostamista. Siihen ei luomumenetelmin valitettavasti päästä. Tarvitaan lannoitteita ja muita tuotantovälineitä nykyistä enemmän, erityisesti kehitysmaissa.

Myös maataloustutkimusta on tehostettava. Geenimuuntelulla voi siinä olla merkittävä asema. Ihmisiä on koetettu saada pelkäämään tätä menetelmää. Biotekniikan käyttö kyllä hyväksytään lääketieteessä, mutta ei ravinnontuotannossa. Se on merkillistä. Kaikki nykyiset viljelykasvit ovat geenimuuntelun tulosta ja kaukana alkuperäisistä kantamuodoistaan.

”Nykyisenkin viljelyalan säilyttäminen tuottavana on ilmeisesti vaikeutumassa.”

JOS GEENIMUUNTELUN avulla saadaan kasvit vastustuskykyisiksi tuholaisille, päästäisiin eroon myrkkujen käytöstä. Jos viljoihin saataisiin siirrettyä hernekasvien typensidontageeni, voitaisiin typpi-lannoitteiden käyttöä merkittävästi vähentää. Viljelykustannukset pienenevät ja samalla lähennetään luomua, kun kasvinsuojeluaineita ja lannoitteita tarvitaan entistä vähemmän. Jos kasvien kuivuudenkestävyyttä pystytään parantamaan geenimuuntelulla, voisi sillä olla ilmaston muuttuessa ratkaisevaa merkitystä.

Maailman elintarviketuotannon riittävä lisääminen on tulevan maatalouspolitiikan tärkein tehtävä. Tavoite on myös poliittisesti keskeinen, sillä jos asiassa ei onnistuta, voi seurauksena olla pahoja rauhattomuuksia kehitysmaissa ja ennalta arvaamatonta painetta muuttoliikkeisiin. Suomessa maatalouden harjoittamisen olosuhteet ilmeisesti paranevat kasvukauden pidentyessä ilmastonmuutoksen seurauksena.

Omassa maatalouspolitiikassamme on määriteltävä, miten sinänsä vaatimaton vastuumme maailman elintarviketuotannon riittävydestä hoidetaan.

Risto Ihamuotila

Helsingin yliopiston maatalouspolitiikan professori, emeritus